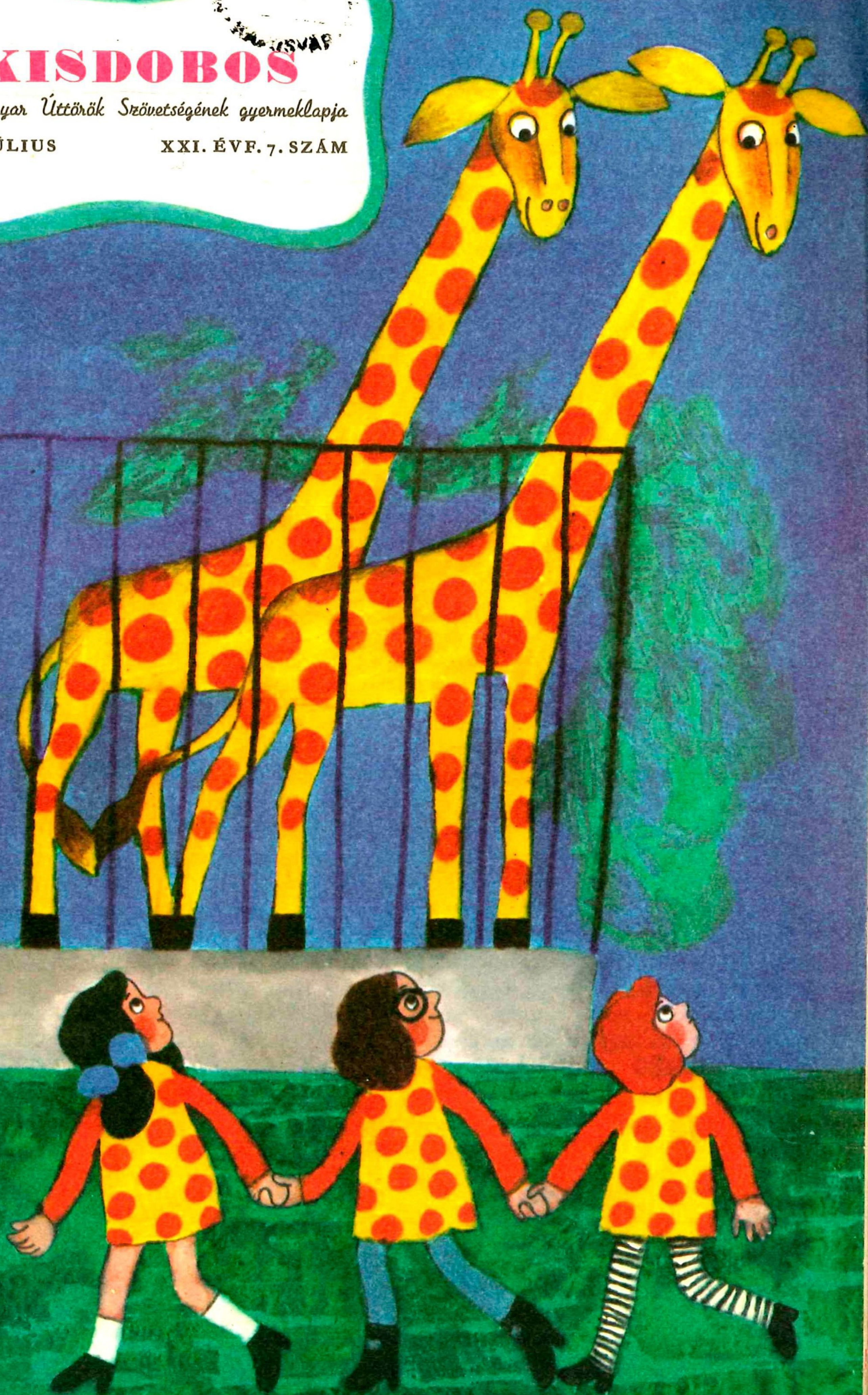
KISDOBOS

A Magyar Úttörök Szövetségének gyermeklapja

1972. JÚLIUS XXI. ÉVF. 7. SZÁM

Aranyérmes dicsőség

Válogatott vetélkedőre voltam hivatalos. A hatodik kerület kulturális seregszemléjének aranyérmes kisdobosai mutatták meg, mit tudnak. Hallottam igen szép verset és dalt, jelenetet, rajnyi kisdobos előadásában. Mégis nekem a Szinyei Merse utcai harmadikosok bemutatkozása tetszett a legjobban. A szünet után kerültek sorra. Azzal kezdődött a műsoruk, hogy amíg a gyerekek a szünetben Coca-colát ittak, megjelent két apuka és szerelni kezdett. Hatalmas vetítőgépet próbáltak ki, majd összenéztek, bólintottak, igen, minden készen. Ezután magnót kapcsoltak be, állították a megfelelő sebességre. Amikor ez is rendben volt, a gyerekek segítségével tablókat helyeztek a falra. Ezeken a hatalmas fehér kartontáblákon látható volt mindaz, ami a négy évszak során az erdő-mező titkaival megismertette a harmadikosokat. Falevelek, képek az Állatkertből és közös kirándulásról. S mindez tavasszal, ősszel, télen. A nyár még hátra volt, hiszen a bemutató tavasz végén történt. Műsorukat közösen állították össze. Petőfi vers dicsérte az ősz szépségét, majd később zenei aláfestés idézte a tavasz zsongását. Köszönet a szép előadásért a harmadikosoknak és annak a két édesapának, akik ilyen szép, zenés, vetítettképes előadáshoz hozzásegítették saját gyermekeiket és a hallgatókat. Hadd szerepeljen itt mindkettőjük neve: Müller Béla és dr. Dénes István.

A mohikánok zászlója

Kik azok a mohikánok?

Aki szereti az indián könyveket és filmeket, az tudja: indián törzs, mely valaha Amerika területén élt.

Én is megismerkedtem néhány mohikánnal. Ők viszont nyíregyháziak. A hetes számú általános iskolába járnak, és negyedikes kisdobosok. Egy esztendeje lettek mohikánok. Az történt ugyanis, hogy az akkor éppen búcsúzó nyolcadikosok közt volt egy ilyen nevű úttörő őrs. Csupa fiú volt benne, s nevükhöz méltóan, akár az igazi indiánok, ismerték a természetet, szabad idejüket kint töltötték a Geri dombon, a homokbánya feletti részen. Akadályversenyeket tartottak, nyomot olvastak télen a hóban, nyáron meg a fűben. Ismerték az állatok hangját, a madarak csicsergését, s tudták, mikor jelez ez veszedelmet.

Szóval ezek az úttörő-mohikánok méltó utódot kerestek. És találtak is! A kisdobos őrsnek Sólyom volt ekkor még a neve. Csupa fiú tartozott közéjük, számszerint tíznél is több. A nyolcadikos mohikán-fiúk őket választották. És év végén, amikor az iskolától, az úttörőélettől búcsúztak, nekik adták át az ősi zászlót: vörös alapon egy nyíl meg egy tomahawk.

A történet tulajdonképpen be is fejeződött — mégsincs vége. Ugyanis a volt nyolcadikosok visszajárnak utódaikhoz. Mire ezeket a sorokat olvassátok, a nyíregyházi kisdobosok Mohikán őrse már úttörő őrs lett. Ugyanis negyedik osztály végén úttörővé avatták őket. Remélem, akkor is olyan leleményes és vidám úttörőmohikánok lesznek, mint amilyen kisdobosok voltak — s mint amilyenek azok voltak, akiktől a zászlót kapták!

Az országos kisdobos tornászbajnokság győztesei

Idén tavasszal Kőszegen rendezték meg ezt a bajnokságot. Ország-világ tudomására hozzuk most a győztesek nevét: A fiúk iskolái közül első lett a pécsi Petőfi utcai általános iskola (vezető Horváth Imre tanár), második a debreceni Bocskai általános iskola (dr. Kasza Lajosné), harmadik pedig a szolnoki Koltói általános iskola (Varga Józsefné).

A lányok iskolái közül első a dunaújvárosi Vasvári általános iskola (Makrai Tiborné), második a pécsi Jókai úti általános iskola (dr. Tóth Endréné), harmadik a debreceni Bocskai általános iskola (Fehér Csaba).

Egyénileg a fiúk közül első lett Pataki András (27,85 pont), második Gátos Attila, a harmadik Molnárfi Tibor. Az első két helyezett a pécsi Petőfi iskolába, a harmadik pedig a debreceni Bocskaiba jár.

A lányok közül a legjobb eredményt a dunaújvárosi Vasvári iskolába járó Kovács Andrea (27,35 pont) ért el, második pedig Juhász Márta lett, ugyancsak Dunaújvárosból. A harmadik hely a debreceni Varga Saroltáé.

Valamennyi részvevőnek további sikert kívánunk! Lehet, hogy a legjobbak nevével egyszer még országos felnőtt bajnokságon is találkozunk!

Kék nefelejcs — el ne felejtsd!

1. A nyár a pihenés, az erőgyűjtés, a szünet ideje. Két és fél hónap vár rád. Tőled függ, hogyan töltöd el! Készíts napirendet! Azonos időben kelj fel, segíts a házimunkában! Sportolj, szórakozz, olvass!

2. Nyitott ablaknál reggelente tornázz! Tanulj meg úszni vagy kerékpározni!

3. Készíts naplót a nyárról! Minden nap jegyezd fel legalább két mondatban, hogy mi történt. Feljegyzésed egészítsd ki ragasztással, vagy például, ha kirándulsz, préselt virággal, rajzzal, képeslappal! A szünidei naplót küldd el szerkesztőségünk címére 1972. szeptember 10-ig. A legjobban sikerülteket jutalmazzuk!

Vakáció

Hajlik az ág és zöld a határ.
Itt van a nyár, hát itt van
a nyár!
Kirándulunk. De szép, de jó,
ezüst tükör ott lent a folyó.

Együtt a csapat, a sok gyerek,
velük futok és velük megyek.
Repül a labda, én szaladok!
A rőzse lángja messze lobog.

Szalonna sül, kenyér a kézben,
az este lassan lépked a réten.
Becsukódik a mák virága,
tücsök ciripel csillagot várva.

TASNÁDI VARGA ÉVA

Nyári napló!

A „kék nefelejcs"-ben olvashattátok, hogy készítsetek naplót a nyáron, s majd küldjétek el szerkesztőségünknek. Hogy milyen is legyen ez a napló, annak a megkönnyítésére közlünk most néhány részt Vértessy Rudolf bábonymegyeri pajtás két évvel ezelőtt írt feljegyzéséből. Íme:

„Június 26.
Ma nádbuzogányt vágtunk a barátommal együtt. Amikor vívni kezdtünk vele, és a földre esett, széthullott egészen. Édesapa azt mondta, hogy ez nem nád, hanem gyékénybuzogány.
Június 27.
Vizet melegítettünk a betongyűrűben. Jót pancsoltunk benne. Este szalonnát sütöttünk és a sötétben nótáztunk. Erzsi, a szomszédék lánya, aki most végezte a nyolcadikat, megmutatta, hogyan kell nyársat készíteni.
Június 28.
Ma kint jártunk a pataknál. Rákot fogtunk. Sokat nevettünk azon, hogy hiába mondják azt, hogy a rák hátrafelé jár, a miénk mindig előre lépegetett..."

És így folytatódik tovább Rudolf feljegyzése egy szép nyárról. Ilyen esemény általában mindenkivel történik. Kedves emlék lesz később, ha feljegyzitek, rögzítitek a múló napok eseményeit.

Figyelem! Figyelem!

Kedves Gyerekek! Tudatjuk Veletek, hogy a KISDOBOS augusztusban nem jelenik meg, de ne nagyon szomorkodjatok emiatt, mert szeptemberben 32 oldalon dupla számot kaptok. A következő hónapban tehát ne keressétek a lapot az újságárusoknál, számíthattok viszont arra, hogy az új iskolaév kezdetén megjelenő dupla szám nagyon sok érdekes és szép olvasni valót tartalmaz.

A KISDOBOS Szerkesztősége

WÁGNER JÁNOS rajza

Űr Kata jelenti:

Az iskolaidő befejezése előtt sok levelet kaptam a nyári tervekről. Mi valósult meg ezekből, mi történt azóta?

Adorján Éva őrsvezető (Hidas, Kossuth u. 104.) arról írt, hogy az év végi bizonyítványban az őrs minden tagjának ötöse lesz olvasásból. Ezt határozták, ebben segítik egymást már hónapok óta. Igazán nagyszerű elhatározás! Az évzáró napján rátok gondoltam, sikerült-e a tervetek? Azóta is várom leveleteket.

Kelemen Zita negyedikes, krónikás (Gödöllő, Felszabadulás tér 7.) a Manócska őrs tagja. Az ő elhatározásuk a szünidőre vonatkozott. Akárki-akárhol lesz, megnézi a Manócska műsorokat, hogy még véletlenül se felejtkezzenek el egymásról. A gödöllői parkban pedig kiválasztottak egy tisztást, ott tartják mindig az őrsi összejövetelt.

Plátenik Tünde harmadikos kisdobos (Nagykőrös, Névtelen u. 70.) tavaly ilyenkor azzal foglalkozott, hogy „cicát, madarat és gazdátlan kiskutyust" gyűjtögetett a lakásukba. Sehogyse értette, hogy anyukája miért nem örül ezeknek az akcióknak. Kíváncsi vagyok, az idén milyen tervvel indult a vakációnak? És az is érdekel, hogyan látja ő maga a tavalyi dolgokat?

Szinte látom-hallom, az iskolában úgy búcsúztak a gyerekek, hogy egymás lelkére kötötték: írjál ám a szünetben, gyakran írjál, különben örök harag...! Már éppen én is erre akartalak kérni benneteket, de rögtön eszembe jutott jónéhány kifogás is, amit majd szeptemberben mondanak egymásnak a gyerekek. Hogy tudniillik azért nem írtak mert:

— annyi minden történt, hogy elröpült a szünidő,

— semmi se történt, nem volt mit írniok,

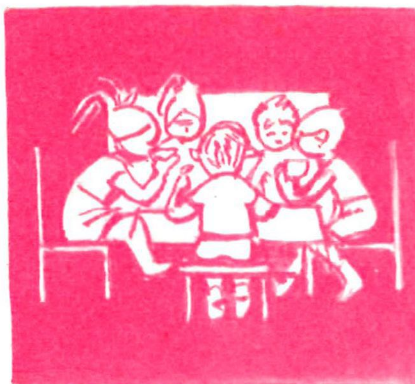
— minek írjon az ember, amikor úszhat, napozhat, játszhat stb.

Én az utolsó kifogást választanám! De mielőtt ti is ezt választjátok, és levél helyett ezt külditek a címemre, ajánlok valami mást! Én most ezennel megfogalmazok néhány levelet — csak alá kell írnotok és kész, mehet a posta!

1. sz. levél

A mi őrsünk vándor-őrs lett a nyári szünidőre. Aki éppen itthon van, azokból áll az őrs, és mindennap másik gyereknél találkozunk. Így mindennap más játékokkal játszhatunk. A házigazda-gyerek állítja össze a napirendet. No és még az uzsonnát. Szüleink is megengedik a vándorlást, mert tudják, hogy jó helyen vagyunk.

2. sz. levél

Én a nagymamámnál nyaralok, mindig is itt szoktam. Van nékem barátnőm itt is, nem is egy. Az ő barátnőik, vagyis az őrs befogad engem, és így együtt játszhatunk. Szívesen tanítom őket sakkozni, igaz ők meg horgolni tanítottak engem. Már mindenki horgolt a babájának kis sapkát.

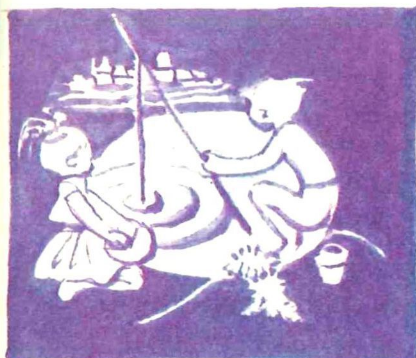
3. sz. levél

Mi a testvéremmel egyedül vagyunk itthon, és ez nagyon érdekes. Eddig még sose engedték, mert kicsik voltunk. Nagyon jól elszórakozunk, például főzünk. És van mozibérletünk. Egyik nap a testvérem a parancsnok a lakásban, a másik nap én. Tegnap ajánlott levelet hozott a postás. Először írtam alá életemben a nevemet hivatalosan. A postás elfogadta, mert kisdobos vagyok.

4. sz. levél

Én az unokatestvéreméknél nyaralok. Nagyon jó itt, egész nap horgászunk. És még veszekszünk is, mert ő azt akarja, hogy mindig én fogjam a kukacot, a horgászbotot meg mindig csak ő fogja. Aztán kibékülünk.

5. sz. levél

Úszóiskolába járok. Úszni még nem tudok, de már le tudok ülni a medence aljára, és mégse iszom vizet. Néha még a szemem is kinyitom. Otthon a fürdőkádban gyakorolom ezeket. De az uszodában mégis jobb, mert ott néznek a többi gyerekek.

RÓNA EMY rajzai

Gyerekek! Persze a levelet csak az írhatja alá, akivel tényleg megtörtént az, ami benne van. Merthogy — túl a tréfán — azért készítettem ezeket az „előregyártott leveleket", hogy néhány ötletet adjak: mivel, hogyan lehet eltölteni a szünidőt. Akinek más ötlete támad — annál jobb! Hosszú a vakáció — sok minden belefér. Kívánom nektek, hogy gyönyörű legyen, olyan gyönyörű hogy az első kifogást mondjátok majd szeptemberben... egymásnak! Mert nekem azért csak írjatok!

A litván kisdobosok GENYS című gyermeklapjának Čiukas — Malacka az egyik állandó figurája. Szöveg nélkül is kitalálhatjátok mi történt a torkos Malackával, nyáron!?

JÁTSZÓPAJTÁS ÜZENI:

Tengeralattjáró

Akár egy egész őrs játszhatja egyszerre! Csípőig érő vízben egymás mögött kartávolságra, terpeszállásban sorakozzék az őrs. Adott jelre a legutolsó játékos nagy levegővétellel a víz alá bukik, és igyekszik a lábak „alagútjában" egészen előrehaladni. Közben tempózni, térd alatt a lábakba fogódzkodni szabad. Aki végigússza az alagutat, előre áll. Akinek nem sikerül, ott kell beállnia a sorba, ahol felbukkan a vízből. Nehezíteni lehet a játékot úgy, hogy az úszó vigyen a kezében egy-egy kagylót, labdát vagy kavicsot.

(A nemrég megjelent JÁTÉKOSKÖNYV-ből írtam ki, ahol sok ügyességi játék leírását, akadályversenyt, táborozási játékot találhattok!)

OSVÁT ERZSÉBET

Tücsköm-prücsköm

Tücsköm-prücsköm,
csúnya dolog,
egész nap a
napot lopod!
Átmuzsikálod
a nyarat.
Télen meg
éhkoppon maradsz.

— Miért naplopás
ez, kérem?
Muzsikus a
mesterségem,
zenél egész
nemzetségem.
Dicsőség ez,
biz nem szégyen!
Aki nyáron
hallgat engem,
talán télen sem hagy
cserben.

SZÉKELY DEZSŐ

Kék a tó

Kék a tó, túl kék,
ha én benne úsznék
még kékebb lenne.
Szemet vetne a tó
ibolya-szememre.

Kék a tó, túl kék,
ha én benne úsznék
még kékebb lenne.
Vizéből öntenék
tintásüvegembe.

KRECSMÁRY LÁSZLÓ

Fura vers

A fogarasi fagaras
tarka-barka, madaras,
csupa-csupa faragás,
van rajta egy farakás,
s rajta van a
fogarasi fagarázs.

Furi falu Fogaras,
sok lakója bogaras —
dobbal fognak madarat,
s jól a fogukhoz verik a
fogarasi fagarast!

HORVÁTH LAJOS

Mondóka

Ág ág ág
de micsoda ág
lesz majd bimbó
ingó-bingó
lengő szép virág

Lég lég lég
de micsoda lég
illatot ont
virágból font
májusi kerék

Föld föld föld
de micsoda föld
zsendül rajta
a gabona
véges-végig zöld

Ég ég ég
de micsoda ég
úszni jónak
kerek tónak
lecsöppen a kék

Szél szél szél
de micsoda szél
perdül-fordul
tűzbe markol
lángon is megél

Tűz tűz tűz
de micsoda tűz
arcukba süt
szalonnát süt
lángot lángba fűz

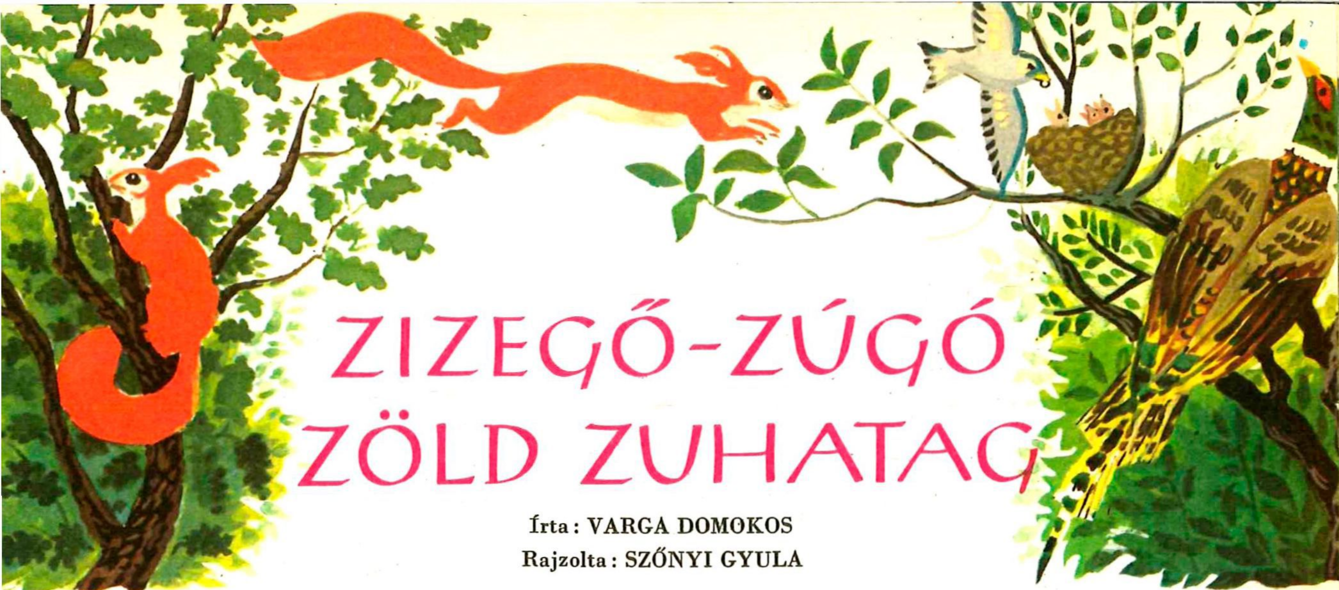
Hold hold hold
de micsoda hold
vörös arca
szelet fújja
úgyis régen volt

Nap nap nap
de micsoda nap
süsd csak süsd csak
hátainkat
tópartján holnap

Rajzolta: GYÖRFFY ANNA

ZIZEGŐ-ZÚGÓ ZÖLD ZUHATAG

Írta: VARGA DOMOKOS
Rajzolta: SZŐNYI GYULA

Tudod-e, mi az? Zizegő-zúgó zöld zuhatag?

Nem, nem a Niagara. Annak a vize inkább fehérre válik, ahogy lezúdul a habzó víztömeg; és morajlik, robajlik, üvölt, de nem zizeg.

Ami zizeg is, zúg is, az a nyári erdők lombjának a zuhogó zöld áradata.

Hogy is írta Illyés Gyula?

Örvénylik, mint a víz árja
százezer tölgy koronája;
fut a tajték, száll a hullám
egymillió makkfa csúcsán...

S ha már az erdei találós kérdéseknél tartunk, azt is megmondhatnád, mi az: „Öreg juhász féllábon áll, többet őriz ezer juhnál."

Eláruljam? Épp a tölgyfa. Az áll féllábon — mert hisz minden fa féllábon áll —, s az őrzi a maga ezernél több makkját, mint afféle öreg pásztor.

Hogy a makk nem juh? Azt ne mondd, mert ha csak egy kis ügyesség szorult beléd, olyan szép négylábú, kétszemű, füles-farkas állatocskát tudsz készíteni az erdőn összeszedett hasas makkokból, hogy csuda. Akár juhot, akár malacot, akár kecskét, akár kiskutyát.

Hát azt tudod-e, meddig megy a nyúl az erdőbe?

Csak a *közepéig*, mert onnan kezdve már nem befelé megy, hanem kifelé tart belőle.

De azt bizonyára kitalálod, milyen fából van a legtöbb az erdőben? Fordítva írom ide, a gyöngébbek kedvéért:

(görbe fából).

Az viszont már egy kicsit fogasabb kérdés: „Erdőben-berdőben picike kis feketék, jujjujjuj!" Pedig már téged is nem egyszer szúrkáltak-karmolásztak össze, gondolom, a hegyes kis fekete kökény- és egyéb tövisek.

Na még egy utolsót: „Erdőben-berdőben vasfejű kutya ugat, mi az?" Az bizony a favágó fejsze, annak a csattogását lehet egy kis jóakarattal kutyaugatáshoz hasonlítani.

Régente ugyanis leginkább fejszével vágták-döntötték a fákat. Kivéve azt a nevezetes Guba Janit, aki fát lopni ment egyszer az erdőre, de a csúfolódó nóta szerint félt, hogy rajtakapják. Ezért nem mert zajt csapni, s „bicskával vágta a nyárfát, hogy ne hallják kopogását".

Manapság már nem a jó éles fejszék, s nem is a kézi, hanem a motoros fűrészek segítenek lefektetni a legtöbb fát, végignyújtóztatni a földön. De a vékonyabb ágak levagdosása, lecsapkodása ma is a fejszések dolga, s a tűzifának szánt méteres ág- és törzsdarabokat szintén ők hasogatják el hosszában, úgynevezett hasábfává.

Kemény munka ez, igazi férfimunka, méltó minden tiszteletre.

A vasfejű kutyák így hát ma is fel-felugatnak a zizegő-zúgó erdőkben, a lombok zöld zuhataga alatt. De mit szólnak ehhez az erdei vadak?

Elhúzódnak egy kicsit távolabb. Máskülönben nemigen zavartatják magukat. Kivált nyáron, amikor a favágásnak csak az apraja folyik: nem a 25—30 méter magas faóriásokat döntögetik a munkások, csupán a túl sűrű fiatal erdőkből „szedegetik ki" a fölösleges fákat.

A nyár amúgy a bőség ideje: Az erdőn élő sokféle állat most csakugyan dugig lakhat minden jóval.

Az erdők népe ilyenkor a legvidámabb, alig fér a bőrébe. Lesd csak meg a mókust! Máskor is fürgén futkos, de most valóságos kis bohócként ugrál az ágakon. Meg-megáll, körülnéz, aztán oly hirtelen iramodik fel egy-egy fa hegyébe, vagy röppen fáról fára, ághegyről ághegyre, mint egy szárnyatlan madár. Sokszor szemmel is alig bírod követni. A legvékonyabb gallyon is megcsimpaszkodik, s már tornássza fel magát, rohan is tovább. Ültében magasra csapja a farkát, futtában meg vígan lobogtatja maga után.

A fiatal, idei mókusok is kijárnak már a családi fészekből, s kergetőznek, rohangálnak: tanulják ők is a légtornász mesterséget.

De a kis pelék sem maradnak mögöttük: nemegyszer csak a hátsó lábukkal kapaszkodva, fejjel lefelé csüggve lendülnek át egyik ágról a másikra.

A menyétkölykek nyár elején még inkább csak a vackuk közelében hancúroznak, de már belőlük is kiüt a vadászősök vére, a földön és fán egyaránt villámgyorsan suhanóké, cikázóké: együtt indulnak nemsokára — anyjuk vezérletével — zsákmányszerző útjaikra.

Egy csapatban járnak — szintén anyjukkal együtt — a tarka vadmalacok is, s kifogyhatatlan jókedvvel röfögnek, sivalkodnak, rebbennek széjjel, röffennek össze, turkálják a porhanyós földet, amit az előttük kocogó koca már felszántott nekik az orrával... Majd előre szaladnak, s az anyjuk oldalát túrják meg, jelezve, hogy szopni szeretnének, hisz ők még kicsik...

Az őzgidákat, szarvasborjakat sem kell biztatni a bolondozásra: oly könnyedén szökdösnek, ugrálnak, ügetnek, mintha semmi terhet nem hordana az a vékony lábukszára.

Bár ilyenkor még a felnőtt szarvasokra is rá-rájön a tombolhatnék, hiszen mozogniuk kell, nem tölthetik csak örökké a gyomrukat...

De nemcsak a vadaknak jut ki ilyenkor a jóból, hanem az erdőn járó embereknek, emberfiaknak is, ha elég buzgó bóklászók, elég szorgalmas szedegetők. Június óta érik az illatos szamóca, de júliusban már a málna is piroslani kezd a napsütötte, meleg déli oldalak vágásaiban, majd a kampós tövisű, szúrós szederbokrok is kínálgatni kezdik fekete gyümölcsüket, amelytől olyan lesz a szád, mintha tintából nyaltál volna. Lelhetsz itt-ott vadegrest — köszmétét — is, s ha van hozzá kedved, bőven belakhatsz a kissé kesernyés húsú madárcseresznyéből, vagy az éktelen savanyú csepleszmeggyből. A gombaszedőkre is jó idő jár, főként meleg nyári esők után: a karcsú tönkű, dióillatú őzlábgomba, a messze sárgálló, kajszibarack szagú rókagomba, a barna kalapú, de finom fehér húsú vargánya és társaik sokfelé ütik fel fejüket, sokszor csak épp le kell hajolni értük. Igaz, hogy a gyilkos galóca és más mérges gombák is éppúgy kelletik magukat — van hát mire vigyázniuk a gyakorlatlan gyűjtögetőknek, de a gombák változékony színe miatt még a tapasztalt régi erdőjáróknak is.

Sok erdei gyógynövénynek szintén itt a szezonja: nyílik a piros gyűszűvirág, a fehér üröm, a

komló, az erdei mályva... de a teának való cseresznyeszárat, szamóca-, szeder- és málnalevelet, kakukkfüvet is mind begyűjtheted ilyenkor. A hársfa virágát viszont már nemigen: az június végére többnyire elvirít.

Terítve az erdő asztala. Csak nem kell mindent megenned, amit találsz. Hisz nemcsak a bolondgombák veszedelmesek, hanem például a nadragulya üde zöld levelei, feketés bogyói is. Isten ments, hogy rágcsálni kezdd őket! A bennük levő méreg kis adagban kitűnő orvosság a szívbetegeknek, de ahhoz sem kell belőle sok, hogy halált okozzon.

Még a vadaknak is van annyi eszük, hogy válogatnak. Pedig a szarvasok igazán elég sok zöldet befalnak napról napra. De a nadragulyát, farkasalmát még véletlenül sem legelik le.

Augusztusra nő ki egészen a szarvasok agancsa, annak a helyébe, amit tél végén, tavasz elején hullajtottak el. Eddig bőrös és bolyhos — barkás — volt az új agancs, ahogy ágasodott, bokrosodott. Most már kész van, csak az elhaló bőrt, a puha bolyhokat kell lekoptatni róla.

Csiszolódnak az agancsok...
Fák törzsén dörzsölődnek,
hegyesre horzsolódnak,
bőrük alól kibukkan,
szőrük alól kicsillan
a félelmes, csupasz csont:
hold fénye futkorászik,
nap fénye nyargalászik,
száz újdonsült agancson.

A szarvasok a mi erdeink csontkoronás királyai. Igaz, csak amolyan földönfutó királyok, akik a légynek sem ártanak, a szúnyognak sem vétenek: csak füvön és lombon és són és vízen élnek.

Sót ki is kell rakni nekik, amerre járnak-kelnek, mert ha nem jutnak hozzá, megsínylik. De ezzel törődnek a vadászok.

A többit meg egyelőre megadja a nyár. Agancscsiszoló augusztus idején is tart még a bőség, telvén a bendők.

De valami már van a levegőben, ami rosszat sejtet. Az énekesmadarak majdnem mind elhallgattak. A feketerigó sem füttyöget már a fák hegyén. A vörösbegy szerény dala szólal meg még néha, meg a maga „tit-tit-tit"-jét télen-nyáron, tavasszal-ősszel örökké hangoztató kis ökörszemé.

Erős szelek zúgatják meg olykor a rengeteget. Micsoda fenséges-félelmes muzsika!

Egy szál fát fújhat, csapkodhat, cibálhat a szél: hangot alig ad, ha csak gallya nem törik, ága nem szakad. De a fák soka, az erdő vadona már egy fuvallattól is megzizzen, megzendül, felzúdul. S hát még a lombokat tépázó törzseket nyögető nyár végi szelektől!

Gyakran esőt is hoz a feltámadó szél. Megkavarja a terebély fák ezer ága-bogán lengedező leveleket, majd amikor elcsitul egy kicsit: potyogni kezdenek a kövér cseppek. Verik a lombot, előbb ritkásan, aztán egyre sűrűbben. Ettől újabb zúgás támad fent a fák koronájában: újabb szólama hangzik fel a természet hatalmas zenekarának, oly erővel, hogy szinte szédülten hallgatja az ember.

Szereti máskor nagynak hinni magát. Most érzi, hogy milyen kicsi.

Mese a papírkosárban

Írta és rajzolta: MARÉK VERONIKA

(A paravánon megjelenik egy papírkosár. Néhány újságlap áll ki belőle. Tamás és a kutya előbukkannak a papírkosár mögül.)

TAMÁS: Mit játsszunk, kiskutyám?

KUTYA: Fogócskát!

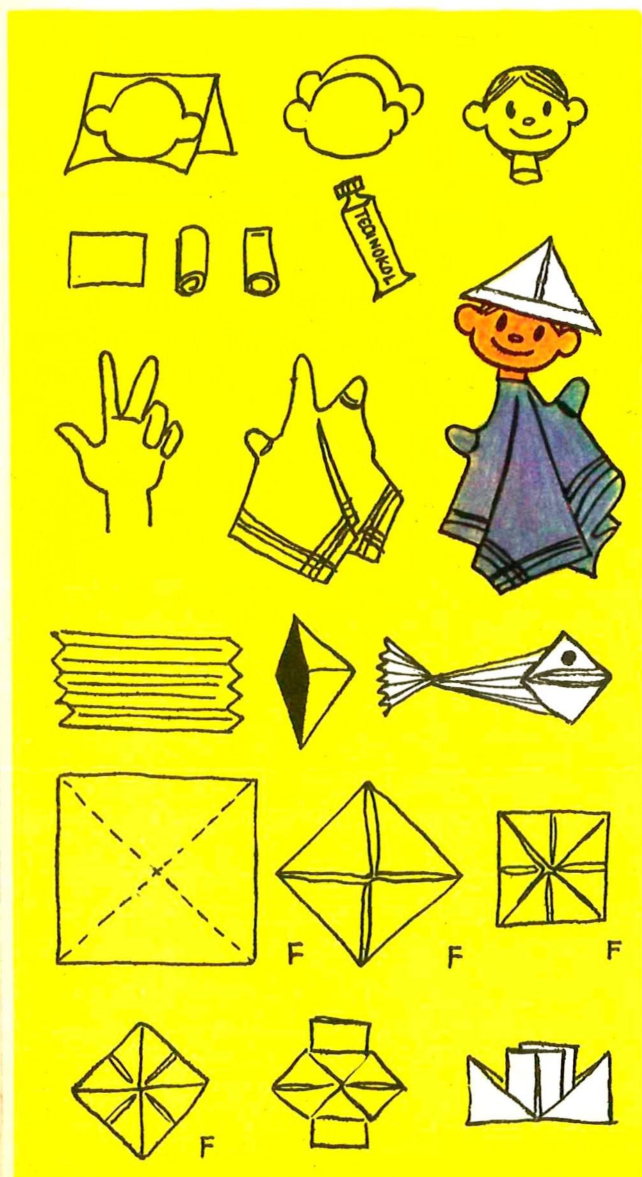
TAMÁS: Nem akarom, unom már! Mit játsszunk, kiskutyám?

KUTYA: Bujócskát!

TAMÁS: Nem akarom, unom már! Mit játsszunk, kiskutyám?

KUTYA: Megmutatom, idesüss! (Lefekteti a papírkosarat a paravánra, belemegy, aztán rögtön ki is masírozik, a fején egy papírcsákóval. Körbejár vele. Tamás is bemegy a papírkosárba, amikor kijön, az ő fején is csákó díszeleg.)

TAMÁS, KUTYA: (Masíroznak)

Egy, kettő, három, négy,
Húzd ki magad, büszke légy!
Négy, öt, hat, hét,
Aki ügyes, nagyot lép!

KUTYA: Tudod mit? Vezényelj, és én csinálom, amit mondasz.

TAMÁS: Jó! In-dulj! Állj! Balra át! Jobbra át! Hátra arc! In-dulj! Állj! (A kutya szót fogad.)

KUTYA: Most én vezényelek. Jól figyelj! Vi-gyázz! Indulj! Állj! Nem hallod? Állj! Jobbra át! Nem balra! Jobbra át! (Tamás összevissza csinálja.) In-dulj! Nem hallod?

TAMÁS: De hallom. Csak nem akarom csinálni.

KUTYA: Miért nem?

TAMÁS: Mert én akarok vezényelni.

KUTYA: Egyszer te, egyszer én! Így igazságos!

TAMÁS: Mondom, én csak vezényelni akarok és kész.

KUTYA: Hogyisne! Még mit nem!

TAMÁS: Feleselsz velem? Menj innen, ne is lássalak!

KUTYA: Ne is láss? Hát jó. Elmegyek, de aztán ne keress! (A kutya bemegy a papírkosárba, s egy papírvitorláson hajókázik ki belőle. Lassan végigúszik a paravánon.)

TAMÁS: Hohó! Állj meg, kutyám! Hová mégy? Gyere vissza! (A kutya nem felel. A vitorlás a jobbszélen kiúszik, majd újra megjelenik, de a kutyát most nem lehet látni. A vitorlás visszaúszik a papírkosárba.)

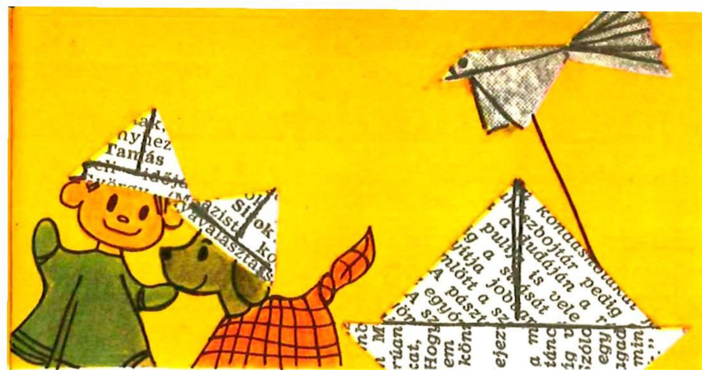
TAMÁS: Megszökött a kiskutyám! No nem baj. Játszom akkor egyedül. Egy, kettő, három, négy... (Megáll.) Nem jó. Ezt nem jó egyedül játszani. Kiskutyám, hova mentél? Csak nem ment világgá ez a kis buta? Meg kell keresnem! De hol keressem? Hajóval ment el. Én is keresek egy hajót! (Beszalad a papírkosárba, s kiúszik egy kétkéményes hajó fedélzetén. Távcsővel néz körbe-körbe.) Nem látom sehol a kutyámat, sem a vízben, sem a földön, sem az égen. Segítséget kérek. Halló! Hol van egy hal? (A papírkosárból kiúszik egy hal.)

HAL: Jól hallom, amit hallok? Hívtál?

TAMÁS: Kérlek, keresd meg a kiskutyámat! (A hal eltűnik, majd felbukkan.)

HAL: Láttam millió halat, de kutya nincs a víz alatt.

TAMÁS: Köszönöm, hal! (A hal eltűnik a papírkosárban.) Merre van egy madár?

MADÁR: (Kiröppen a papírkosárból.) Itt vagyok. Hívtál?

TAMÁS: Hívtalak: Kérlek, keresd meg a kiskutyámat!

MADÁR: (Köröz egyet, aztán leszáll.) Láttam felhőt, kék eget, de kutya nincs a víz felett.

TAMÁS: Köszönöm, madár! (A madár berepül a papírkosárba.) Ki segít nekem? Ki lát a madárnál messzebb, ki repül nála magasabbra? (A papírkosárból kirepül berregve egy repülőgép.)

REPÜLŐ: Felrepülök, messzeszállok, én akármit megtalálok!

TAMÁS: Kérlek, keresd meg a kiskutyámat!

REPÜLŐ: (Felszáll, köröz, azután visszajön.) Embereket láttam én, de kutya nincs a föld színén!

TAMÁS: Köszönöm, repülőgép! (A repülő visszaszáll a papírkosárba.) Forduljunk vissza, kis hajó! (A hajó visszafordul, megáll. Tamás kiszáll belőle. A hajó eltűnik a papírkosárban. Tamás bánatosan leül.) Ezt aztán jól megcsináltam! Most nincs kiskutyám! Pedig kerestem mindenütt: a víz alatt, a víz fölött és a földön. Hol nem kerestem még? (Körülnéz, meglátja a papírkosarat.) A papírkosár! Ebben még nem kerestem! Megnézem itt is! (Odamegy, és mindent sorban kivesz a papírkosárból, leteszi a paravánra.) Kétkéményes hajó. Repülőgép. Madár. Hal. Vitorlás. Jaj, ezen szökött el az én barátom! (Nézegeti a vitorlást, mögé néz: a kutya vidám csaholással előbújik a vitorla mögül.)

KUTYA: Itt vagyok, ragyogok, a hajóban kuksolok!

TAMÁS: Jól megijesztettél, kiskutyám! Azt hittem, világgá mentél!

KUTYA: Hát... ha mindig te akarsz vezényelni...

TAMÁS: Nem, nem! Egyszer én, egyszer te. És most rajtad a sor!

KUTYA: Jaj de jó! Akkor játsszunk tovább! Figyelem, in-dulj!
Egy, kettő, három, négy,
Húzd ki magad, büszke légy!
Négy, öt, hat, hét,
Aki ügyes, nagyot lép! Irány — a papírkosár!

(A mondókára mindannyian — a hajtogatott figurák is — elindulnak, körbemasíroznak, és belemennek a papírkosárba. Tamás és a kiskutya kívülmaradnak, felállítják a papírkosarat, meghajolnak és eltűnnek mögötte. A papírkosár lesüllyed, a játéknak vége.)

Néhány jótanács: Ez a bábjáték valóban a „papírkosárban" van, hiszen eljátszásához nem kell más, csupán néhány újság, két rajzlap, hurkapálcák vagy faágak és két nagy zsebkendő.

Paraván: egy kifeszített pokróc vagy lepedő.

Papírkosár: rajzlapból készül, akkora, mint az igazi, csak sík.

Tamás, kutya: a rajzon láthatók. Fejük kb. 7—8 cm magas. Tamás kezét befőttesgumi segítségével alakítjuk ki.

Csákó: $^1/_4$ újságlapból készült dupla csákó.

Vitorlás: 1 teljes (dupla) újságlapból hajtogatjuk.

Hajó: 2 teljes újságlapot összeragasztunk, hogy elég nagy legyen.

Távcső: $^1/_4$ újságlap, összecsavarva.

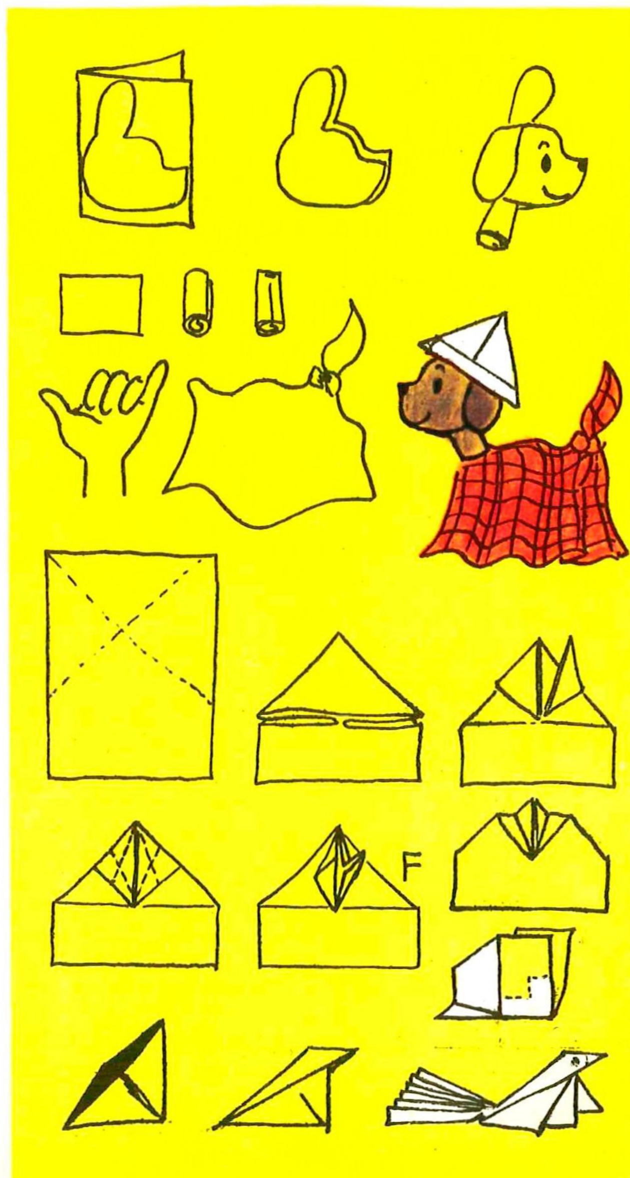
Hal: $^1/_4$ újságlapból készült dupla csákó a feje, $^1/_4$ újságlapból készült legyező a teste.

Madár: $^1/_2$ újságlapból dupla csákót készítünk. Oldalára állítjuk, fejét le-, szárnyát felhajtjuk. Farka: $^1/_8$ újságlapból készült legyező.

Repülő: $^1/_2$ újságlapból készül. A félbehajtás után a szárnyakat vízszintesre állítjuk. A repülőgép törzsét külön is beleilleszthetjük.

Az ábrákon az F betű azt jelenti, hogy hajtogatás közben fordítsuk meg a papirost.

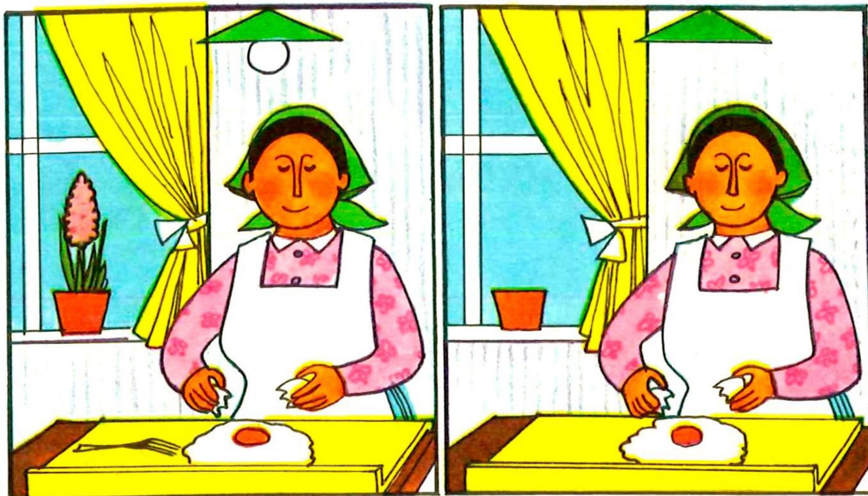
Fontos, hogy minden papírból készült tárgyat hurkapálcára — vagy faágra — erősítsünk, fűzőgép vagy ragasztó segítségével. Jó szórakozást!

Írta: VARGA KATALIN
Rajzolta: GÖRÖG JÚLIA

1. MELYIK NAPON TALÁLJÁK MEG DÓRÓT?

Kérdés: Mi hiányzik a második képen? Négy dolog. Kezdőbetűikből megtudod a választ. A megfejtést tedd félre decemberre!

Előzmény:

Piskótáék hiába küldték Zűrt a Táltoshegyhez a varázsutasításért. Zűr, a hivatásos bajkeverő a varázsutasítást útközben elvesztette. Így nem tudták meg, hogy Kalamona hová vitte Dórót. Zűr mindössze azt tudta, hogy melyik napon találják meg.

2. A HELYEK HÁZA

— Klotild, a varázsköpenyemet! — szólt Piskóta a robotkecskének. — Megyünk a Helyek Házába!

— A Helyek Házába? Jól meggondoltad? — kiáltottak a szigetlakók.

— Nincs más lehetőség. Tudnunk kell, hol keressük Dórót!

A Helyek Háza hasonlított a Szerkentyű-szigeti Idők Házára. Ugyanolyan tükörfala volt, s a tükör alján ott piroslott a három varázsgomb is:

Honnan? Hová? Hol?

— Ó, hiszen ez roppant barátságos! — mondta Pitt, és elmesélte, milyen érdekes ebéden vettek részt Fúrfaragnál az Idők Házában.

A szigetlakók némán bólogattak. Végül Kalamáris törte meg a csendet:

— A Helyek Háza veszélyes hely. Csak végső szükségben keressük fel.

— De gyerrrmekeim! — recsegte a robotkecske. — Minek ez a felesleges ijesztgetés? Varrrázsolunk, vagy nem? — Azzal Piskóta vállára terítette a varázsköpenyt.

Piskóta búsan sóhajtott, és lenyomta sorjában a három gombot. A tükörlapon három kép tűnt fel:

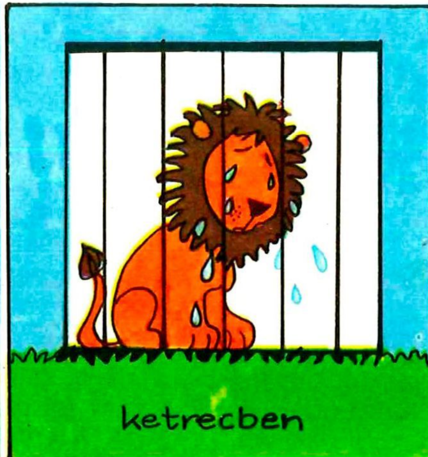
HONNAN?

HOVÁ?

HOL?

Pitt csodálkozva fordult Kalamárishoz: — Meglehetősen keveset mutat ez a varázsfal. Azt, hogy Dórót a tengerből rabolta el Kalamona, eddig is tudtuk.

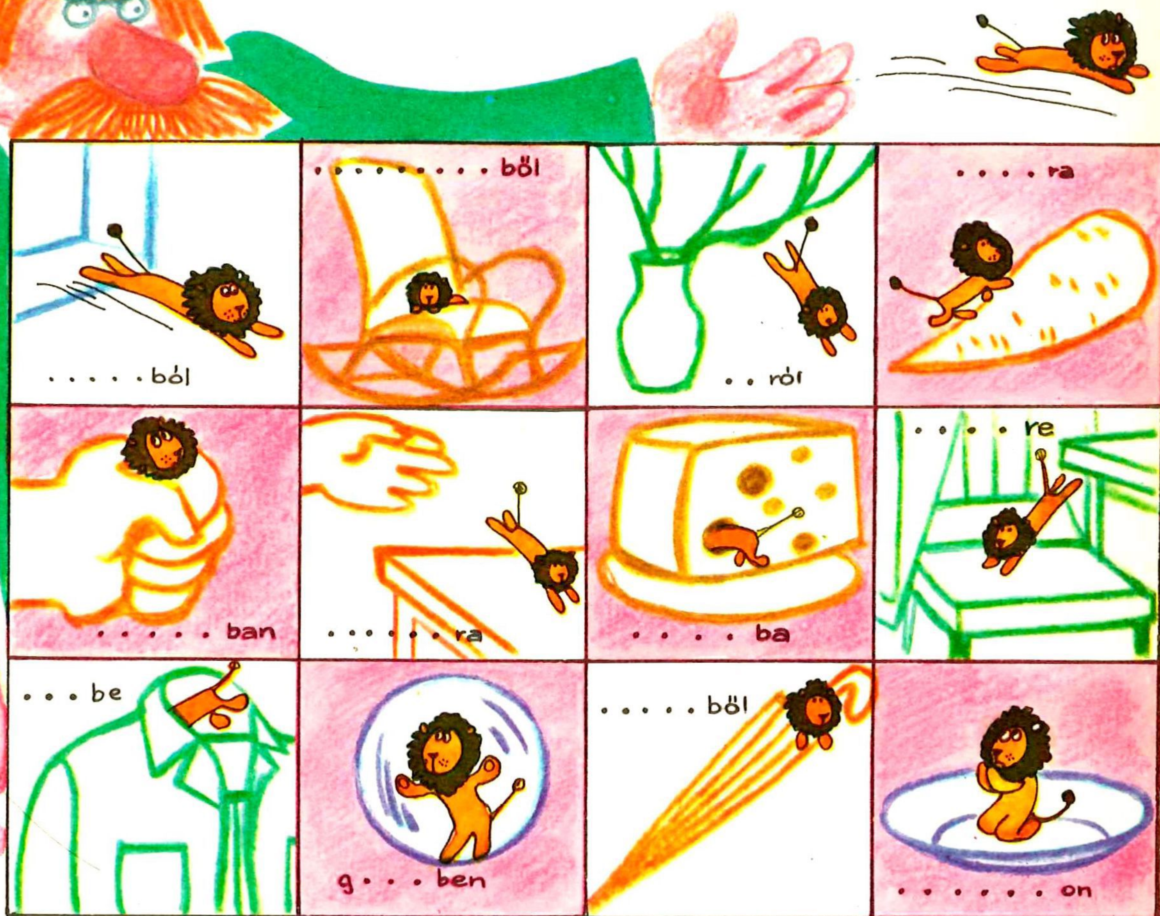
— Hogy ide hozta Palintára, szintén tudtuk — folytatta Patt.

— De mit jelent a ketrec? — hördült fel Dinó.

— Azt jelenti, hogy fogságban van — felelte Piskóta. — Kár elégedetlenkednetek. Az igazi válasz csak most következik. Most tudjuk meg, hogy hol is van az a ketrec.

Azzal lenyomta a varázsgombokat. A tükörfal megnyílt. Erős forgószél támadt. Felkapta Dinót, és az óriások birodalmába vitte.

3. DINÓ ÉS AZ ÓRIÁS. (Képregény)

Kalamárisnak igaza volt: a Helyek Háza veszélyes meglepetéseket szerzett Dinónak. Szerencsére a varázslat éppen akkor ért véget, amikor Dinó a tányéron kucorgott, vagyis az óriás már nem tudta bekapni. Dinó ismét a Helyek Házában találta magát. Piskóta pedig a képekből megfejtette, hogy hol van most Dóró. Hogyan? Gondosan megnézte a varázslat képeit, felírta sorjában azokat a főneveket, amelyek a ragokhoz illettek. Végül azok kezdőbetűit összeolvasta.

Készítsd el a megfejtést te is. Hogy könnyebb legyen, minden egyes rag elé pontosan annyi pontot írtunk, ahány betűből áll az oda illő főnév. A tizedik szónál a kezdőbetűt is megadtuk.

4. HOL? Találós kérdés

Egy tengeren öt szigetem.
Öt szigeten egy-egy váram.
Minden váron öt-öt bástya.
Minden bástyán öt katona.
Katonákon aranypáncél.
Sisakjukon két-két dísztoll.

Hány toll van a katonákon?

Beküldendő: 3. képregényből a kipontozott főnevek és azok kezdőbetűiből nyert helynév. 4. Hol? (Találós kérdés) Decemberre ●: 1. kérdés

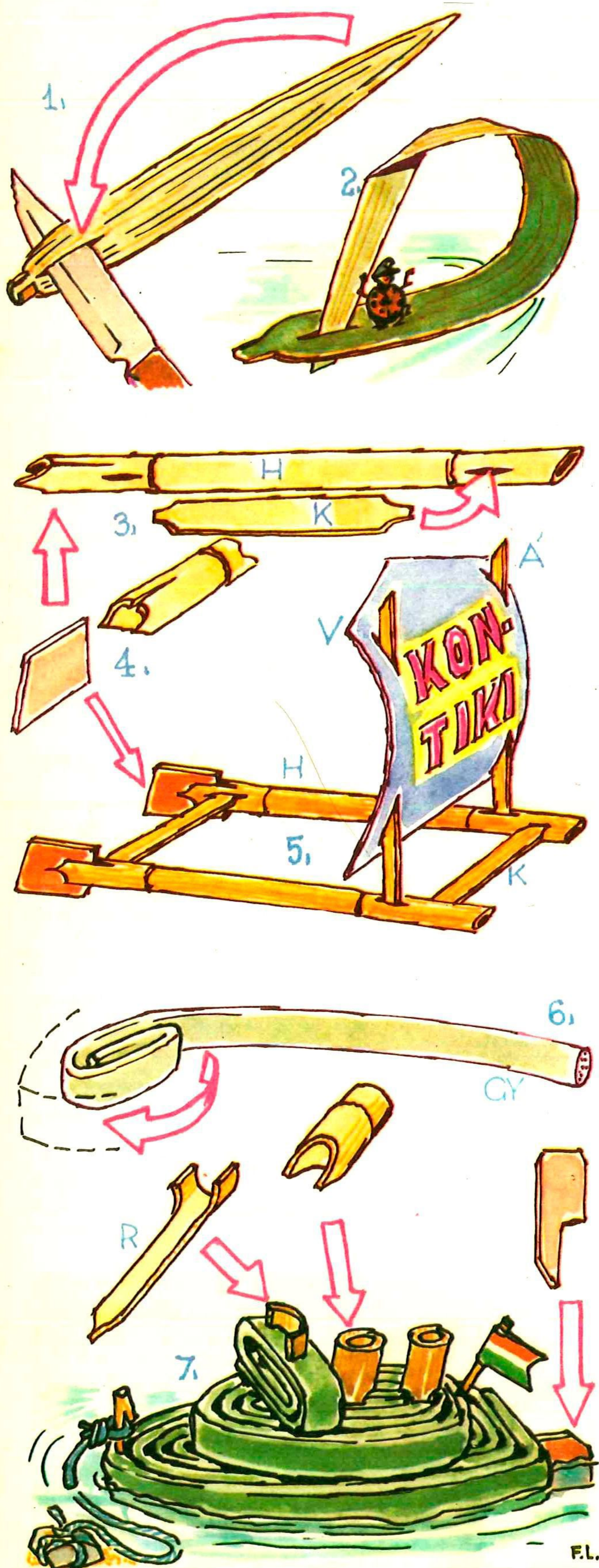
Előző havi megfejtések:

4.: Elefántot, Lámpát, Varjút, Esernyőjét, Szakállat, Tejet, Ibolyát = elveszti. 6. Mikor melyik?

A: fiuk	E: borjuk
B: fiúk	F: borjúk
C: varjuk	borjak
D: varjúk	G: daruk
varjak	H: darvak

Decemberre ●: 2. Orr, Rokka, Szalonna, Áll, Gallér = Ország. Fillér, Istálló, Úttörő = fiú

A Játszópajtás MUNKATÁRSA üzeni:

A nyári időszakban úgy gondoljuk minden kisdobos eljut víz mellé, legyen az tó, folyó, patak vagy akár egy fürdőzésre is alkalmas kubikgödör. Víz mellett pedig mindenképpen eszetekbe fog jutni: csónakot, hajót, vitorlást kellene építeni. A hajóépítésnek sok fokozata van, most a legeslegegyszerűbbekkel, a mindenki által percek alatt elkészíthető vízijárművek készítésével foglalkozunk. Anyagunk is az ott, a helyszínen található növényekből kerül ki.

Elsőnek nézzük a „nádlevél versenyvitorlás" készítését. Tépjetek le egyetlen levelet egy nádszálról, s azt kés hegyével vagy akár körömmel, a tövénél hasítsátok be (1.). Fűzzétek bele a levél hegyét a résbe, tépjétek le, vagy vágjátok le a kinyúló levélhegy felesleges részét, s egy megroppantással hajlítsátok meg a levelet körülbelül egyharmadánál (2.). Ha óvatosan vízre helyezitek a kicsiny hajócskát, bizonyos, hogy azonnal útnak indul, mert ívesen hajló levélvitorlájával a legkisebb szelet is megérzi. A víz alá lenyúló részecske mint uszony, vagy mint kormány működik, ezért a hajó mindig úgy áll be a szélirányhoz képest, ahogy a legjobb. Négy-öt ilyen kis vitorlást egyszerre indítva izgalmas versenyt rendezhettek.

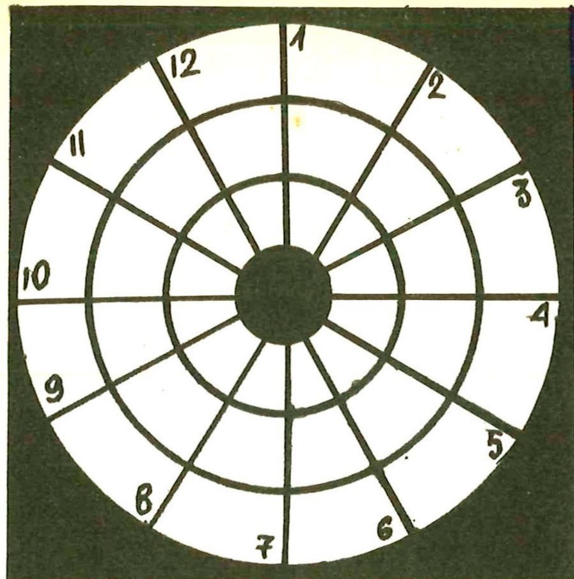
Ha van nád a közelben, érdemes néhány vastagabb szálból „katamarán" vitorlást építeni; így nevezik a Csendes-óceán bennszülöttei kéttestű hajóikat. Katamaránunk teste két, legalább arasznyi, hosszanti náddarabból áll (3. ábrán „H"), amelyet keresztben két feleakkora, náddarabból hasított keresztléc („K") köt össze. A keresztlécek élesre faragott végeit a „H" darabokon hasított résekbe szorítsátok be. Fontos, hogy a „H" ússzon a víz tetején, ezért kiválasztásánál vigyázzatok, hogy közepére két bütyök közé eső zárt náddarab, „légtartály" kerüljön, s a keresztléceket ne ebbe a részbe hasítékozzátok bele.

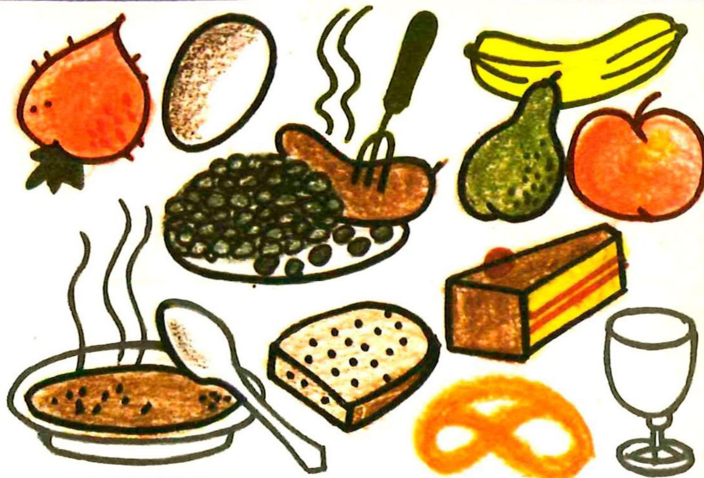
A két náddarab egyik végének függőleges hasításába kis fém-, vagy műanyag lemezkét szorítsatok (4.), kormánylapátnak. Első végükre függőlegesen felfelé álló egy-egy árbocrudat („Á") erősítsetek, a két árbocra pedig rajzlapvitorlát tegyetek („V"). Katamaránotok szépen fut a vízen (5.)!

Sásból, gyékényből (6. ábra „GY") „beigli" módjára összetekerve készítsetek hajót. A tekerést kb 10 cm-nyire visszatört egyenes darabbal kezdjétek, elöl hegyesre, hátul tompavégűre alakítgatva közben. Időnként tüskékkel, nádszilánkokkal tűzzétek a meneteket egymáshoz. Ha a szál elfogy, toldani kell újjal. Két ilyen formát egymásra tüskézve, s ugyanígy kormányosfülkét is rátéve (7.), utóbbit nádból faragott radarernyővel („R") letűzve hamar kész a hajó. A kémények is nádból, a kormánylap valamilyen lemezből legyen.

FERKAI LÓRÁNT

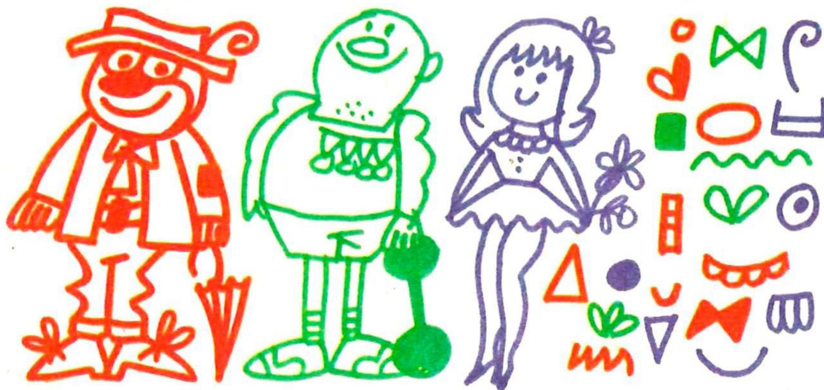
JÚLIUSI FEJTÖRŐ

KÖRBE-KÖRBE: Írjuk be az alábbi meghatározásokat a körszeletekbe kívülről befelé. Helyes megfejtés esetén a külső körben egyik nagy költőnk neve olvasható — 1. Kenyeret süt. 2. Mezőgazdasági eszköz 3. Egészséges ital 4. Évszak 5. Ebédet készít 6. Fehérnemű 7. Zokog 8. Üzletben vásárolható 9. Égitest 10. Ének 11. Szaglószerv 12. Ollós állat

TERÍTETT ASZTAL: Az itt látható élelmiszerek, illetve tárgyak mind két szótagból állanak, amelyeket alább ABC-sorrendben közlünk. Állítsuk össze ezekből a rajzok jelentését: AL, BA, BÁSZ, BOR, HÁR, JÁS, KA, KE, KOL, KÖR, LA, LE, MA, NÁL, NÁN, NYÉR, PE, PO, RE, REC, SÓ, TA, TÁ, TE, TEK, TO, TOR, VES, VIL

RÉSZLETKÉRDÉS: Az oldalt látható részletek közül melyik található meg a három figurán, és hol?

PIROS BETŰREJTVÉNYEK.

Megfejtési határidő: július 20.

A megfejtéseket küldjétek erre a címre: Kisdobos szerkesztősége Budapest, XI., Bertalan Lajos utca 26.

A jobb felső sarokban látható színes háromszöget vágjátok le és ragasszátok rá a megfejtést tartalmazó levelezőlapra. Aki mind a négy rejtvényt jól megfejtette és megírta címét, osztályát, az képeslapot kap. A kisdobosok 6, az úttörők 12 levelezőlap beküldése után kapnak könyvjutalmat. Arra kérünk benneteket, a rejtvényeket ne vágjátok ki a lapból, hanem írjátok vagy rajzoljátok le. A képeslapok küldését októbertől megszüntetjük, mivel újrendszerű rejtvényjutalmazásra térünk át. Addig igyekezzetek a 6—12 lapot begyűjteni!

A júniusi rejtvények helyes megfejtése:

Betűrejtvény: 1. konty, 2. gyertya, 3. szatyor, 4. szutykos, 5. kártya, 6. fátyol, 7. fütyül, 8. ketyeg, 9. kutya, 10. batyu, 11. latyak. **Képrejtvények:** rozmaring, bojtorján, nőszirom. **Fürdőhely:** Balatonfüred. **Szabadkézi rajzok:** kézimunka, kézelő, kézbesítő, kézfogás, kézenállás.

KISDOBOS
Szerkesztő: Kelemen Sándor
Szerkesztőség: Budapest XI., Bertalan Lajos u. 26. 664-377; 664-373
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Tóth László.
Terjeszti a Magyar Posta — Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI. Budapest, V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215–96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Előfizetési díj: negyedévre 9,— Ft, félévre 18,— Ft, egész évre 36,— Ft.
Készült a Kossuth Nyomdában — 72.0626
Felelős vezető: Monori István vezérigazgató
A címlap GAÁL ÉVA munkája
INDEX 25.442

Indulás a Balatonra – egy kis hadicsellel!

